

Metropolitní policie v Praze?

V současné době, kdy dochází k razantní reformě Policie České republiky, k velkému odchodu policistů ze služebního poměru a zásadní generační výměně, nelze nepozorovat, že tyto skutečnosti se v nemalé míře projevují na úrovni a stavu trestné činnosti a veřejného pořádku. To je znatelné hlavně ve velkých aglomeracích, kde se projevují kriminogenní faktory, jako je anonymita, velký počet osob na malém teritoriu apod.

Pokud hovoříme o velkých aglomeracích, máme na mysli zvláště hl.město Prahu, které je největším městem České republiky a kde se historicky problémy s trestnou činností a zajišťováním veřejného pořádku projevovali. V této době se tyto problémy zvláště prohlubují, a je proto nasnadě, že vedení města a politická reprezentace hledají cestu, jak se z těchto problémů dostat a zajistit pro občany Prahy bezpečnost, klid a pořádek.

Jednou z těchto cest je i reorganizace komunální policie a zřízení „Metropolitní policie“. Snaha o zřízení takového útvaru se projevují již delší dobu, médiu proběhlo několik verzí od spojení Městské policie s Pořádkovou a Dopravní službou Police České republiky Správy hl. města Prahy a podřízením primátorovi hl. m. Prahy až po vytvoření samostatného útvaru zřízeného zvláštním zákonem, který bude mít na rozdíl od ostatních městských policií odlišné pravomoci a působnost.

Pokud se budeme obecně zabývat návrhem na Metropolitní policii s tím, že tento útvar by měl výrazně posílit a měl by kompletně zajišťovat veřejný pořádek a bezpečnost a plynulost silničního provozu, nelze proti těmto snahám nic namítat.

Pokud se ovšem začneme návrhem na zřízení Metropolitní policie zabývat hlouběji, narazíme na mnoho skutečnosti, které se vymykají legislativnímu rámci a které zřejmě navrhovatelé ne dosti zvážili.

V loňském roce byl připraven materiál „k návrhu věcného záměru na zřízení Metropolitní policie“. Tento materiál se dostal autorovi tohoto článku do rukou v současné době a po seznámení se s ním považuje za nutné se k němu vyjádřit. Pokud došlo k nějakým dalším změnám návrhu, autorovi není známo, přestože se snažil tyto skutečnosti zjistit. Navrhovatelé návrh na zřízení Metropolitní policie nekonzultovali na Policejní akademii, což si myslím je na škodu celé věci, neboť Policejní akademie jako akreditovaná vysoká škola a nejvyšší teoretické pracoviště v oboru bezpečnosti má určitě k návrhu co říci. Ale je to svrchované právo vedení hl. města Prahy, které má i legislativně deklarovanou zákonodárnou iniciativu.

Ve věcném návrhu zákona o Metropolitní policii navrhovatelé správně uvádí, že: „Jedním z hlavních úkolů každé obce, městyse či města je podle zákona zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku“. Problém ovšem zůstává, že ani zákonodárce, ani nikdo jiný přesně nedefinoval, co to pojem „místní záležitosti veřejného pořádku“ je. V důsledku toho se setkáváme s tím, že je plno názorů, co si pod tímto pojmem představit. Ale tyto názory se různě mění a do současnosti se nikdo nepokusil tyto názory sjednotit.

Setkáváme se s výkladem, že např. fotbalové zápasy I. ligy jsou místními záležitostmi veřejného pořádku, neboť nepřekračují teritorium obce a týkají se pouze obce, a proto by je měla řešit pouze městská policie, jak stanoví zákon 553/1991 Sb. Odpůrci tohoto názoru tvrdí, že fanouškové se sjíždí z celé republiky a že závažnost opatření překračuje „místní záležitost“. Nejde pouze o názory, ale jde hlavně o odpovědnost za zajištění veřejného pořádku.

V odůvodnění předloženého návrhu autoři rozebírají situaci na území hl. města Prahy a spolupráce Městské policie a Policie České republiky. Mimo jiné zde uvádí, že: „V současné době nesou odpovědnost za bezpečnost v hlavním městě Praze primátor a starostové

městských částí. Přímý vliv však mají pouze na strážníky městské policie“, a na dalším místě cituji: „ Konkrétně tak primátorovi hl. města Prahy chybí takové právní nástroje, kterými by mohl alespoň spoluurčovat zaměření činnosti Policie ČR na území hlavního města v oblasti veřejného pořádku a v oblasti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích a operativně jí zadávat konkrétní úkoly vyplývající z aktuálního stavu bezpečnosti v metropoli.“

Jsem toho názoru, že s tímto názorem lze úspěšně polemizovat, neboť legislativou je přesně dáno, že za vnitřní bezpečnost (a to se týká i hl. města Prahy) nese odpovědnost ministerstvo vnitra, které disponuje silami a prostředky, aby mohlo tento úkol plnit. Obec ve smyslu právní normy zodpovídá za místní záležitosti veřejného pořádku, což je užší pojem než pojem veřejný pořádek. Ale jak jsem již uvedl výše, neustále se pohybujeme v kruhu, neboť není přesně stanoveno, co jsou to „místní záležitosti veřejného pořádku“. Ale je nutno konstatovat, že Policie České republiky plní úkoly na úseku veřejného pořádku daleko širěji, než by z návrhu na zřízení Metropolitní policie vyplývalo. Pořádková policie plní i množství úkolů na úseku trestné činnosti, na úseku správní činnosti apod. Dopravní policie mimo úkolů na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu zajišťuje i prošetřování dopravních nehod a podobně. Proto pokud by došlo k tomu, že by Policie České republiky byla zákonem vázána k striktnímu plnění úkolů stanovených primátorem či radou, jednalo by se o takzvanou dvojkolejnost veřejné správy a je možno si představit, že Policie České republiky by plnila úkoly samosprávy, a to na úkor svých zákonných povinností a zcela jistě by byla podrobena kritice ze strany veřejnosti a ministr vnitra interpelacím v poslanecké sněmovně. Proto zákonodárce stanovil, že samospráva může ředitele policie požádat a ten v případě, že nemůže úkol splnit, sdělí to svému nadřízenému s uvedením důvodů.

Pokud se obrátíme do zahraničí, nikde, jak konstatují samotní autoři návrhu, takovýto model řízení komunální policie není. Samozřejmě, že v mnoha zemích najdeme komunální policie, které jsou podřízeny představiteli města, ale mají striktně stanoveny úkoly a nedochází k tomu, že by se kryly s úkoly policie státní.

Jak již bylo shora uvedeno, návrh na zřízení Metropolitní policie je legitimní snahou vedení hlavního města Prahy, která se cítí odpovědná za úroveň bezpečnosti na svém teritoriu. Ale rovněž Policie České republiky plní úkoly na úseku bezpečnosti na území hl. města Prahy a ta si je rovněž vědoma své odpovědnosti, kterou nese nejen vůči občanům Prahy, ale i vůči svým nadřízeným a vůči ministru vnitra, který nese za vnitřní bezpečnost politickou odpovědnost. V důsledku toho také v současné době dochází k zásadní reformě policie, kdy se z činnosti policie mají vyčlenit nepolicejní činnosti, aby tato složka mohla efektivněji řešit úkoly na úseku ochrany veřejného pořádku. Pevně věřím, že tato snaha bude úspěšná a že dojde v krátké době ke zlepšení.

Závěrem lze říci, že pokud chceme zlepšit bezpečnost na teritoriu a efektivně využívat bezpečnostní složky, je nutno přesně stanovit jednotlivé úkoly, které jaká která složka má a za tyto úkoly nese odpovědnost. Pokud toto neučiníme, nemůžeme dohledat konkrétní osobu, která odpovědnost nese, a nikdy nemůžeme efektivně řídit a organizovat bezpečnostní složky.

plk. JUDr. Mgr. Jan Brázda, Ph.D
Vrchní státní rada
prorektor Policejní akademie ČR
e-mail: JanBrazda@seznam.cz